

Władysława Szulakiewicz

ORCID: 0000-0001-8614-2955

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Wprowadzenie

W swej znakomitej publikacji na temat polskiej myśli pedagogicznej, wydanej przed II wojną światową, Bogdan Nawroczyński napisał:

W teoriach pedagogicznych, wytworzonych przez różne narody, można rozróżnić poglądy dwojakiego pochodzenia. Jedne z nich pochodzą z zewnątrz. Są to najczęściej idee, mające obieg światowy. Drugie mają swe źródło w charakterystycznym dla danego narodu sposobie myślenia. Są one odbiciem jego losów, jego warunków bytu, jego dążeń do zapewnienia sobie lepszej przyszłości, do zrealizowania po swojemu najwyższych ideałów kultury (Nawroczyński 1338: 5).

Analizując rozwój pedagogiki przedszkolnej w Polsce, łatwo zauważyć, iż wpłynęły na nią zarówno czynniki obce, jak i rodzime, odzwierciedlające styl myślenia i działania wynikający z potrzeb edukacyjnych narodu.

Na dzieje pedagogiki przedszkolnej, tak jak i historię innych subdyscyplin pedagogicznych, należy spojrzeć, ukazując:

- twórców teorii wychowania przedszkolnego;
- dzieje instytucji wychowania przedszkolnego;
- historię towarzystw wspierających rozwój wychowania przedszkolnego;
- czasopisma służące propagowaniu idei wychowania przedszkolnego;
- dzieje kształcenia w zakresie wychowania przedszkolnego i wychowawczyń przedszkoli (Bobrowska-Nowak 1978)¹.

Wszystkie te elementy znajdują swój wyraz w historii polskiej pedagogiki przedszkolnej. Trzeba podkreślić, że jej rysem charakterystycznym, zwłaszcza w XIX w.

¹ Te aspekty oddają również opracowania i publikacje takich autorów jak m.in. W. Leżańska, B. Sandler, M. Wróbel i in.

i okresie międzywojennym, była recepcja obcych teorii i dokonań praktyki wychowania przedszkolnego. Warto także wskazać na jedną z charakterystycznych cech rozwoju pedagogiki przedszkolnej, mianowicie jej związek z pedagogiką opiekuńczą. W wielu zakresach twórcy teorii pedagogicznych łączyli te dwie subdyscypliny pedagogiczne.

Ważnym wskaźnikiem rozwoju pedagogiki przedszkolnej w Polsce, a zwłaszcza jej popularyzacji, były czasopisma propagujące obce i polskie teorie pedagogiczne oraz ich realizację w praktyce. Wśród tych specjalistycznych czasopism należy wymienić m.in.: „Wychowanie Przedszkolne” i „Przedszkole” (Sosnowska 2016: 31-55). Problematyka dziecka, jego wychowania znajduje odzwierciedlenie także w innych czasopismach, nie tylko typowo pedagogicznych. Przykładem może być periodyk „Przegląd Społeczny”, wydawany we Lwowie w latach 1927-1939. Pismo to było poświęcone zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Nie sposób, mówiąc o rozwoju pedagogiki przedszkolnej w Polsce, nie uwzględnić roli Kościoła, którego zasługi polegają w szczególności na udziale w dziele tworzenia instytucji wychowania przedszkolnego (Korzeniowska 2013).

*

Zebrane w niniejszym tomie teksty są jedynie przyczynkiem do ukazania stanu badań nad rozwojem pedagogiki przedszkolnej. Autorzy tekstów skupili się głównie na zagadnieniach rozwoju polskiej pedagogiki przedszkolnej, jednak w niektórych opracowaniach pojawiają się wątki pedagogiki na świecie. Problem rozwoju pedagogiki przedszkolnej wymaga dalszych badań, w szczególności przygotowania opracowań poświęconych twórcom tej subdyscypliny.

Bibliografia

- Bobrowska-Nowak W. (1978). *Historia wychowania przedszkolnego*, Warszawa: WSiP.
- Korzeniowska J.T. (2013). *Przedszkole Sióstr Zmartwychwstanek w Kętach. Historia i współczesność Publicznego Przedszkola im. bł. Matki Celiny Borzęckiej Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego w Kętach*, Lublin, Szczepreszyn: Wydawnictwo Jut.
- Nawroczyński B. (1938). *Polska myśl pedagogiczna. Jej główne linie rozwoju, stan współczesny i cechy charakterystyczne*, Warszawa–Lwów: Książnica-Atlas.
- Sosnowska J. (2016). *Wydawcy polskich czasopism pedagogicznych adresowanych do wychowawczyń przedszkoli i ich rola w popularyzowaniu idei wychowania przedszkolnego w II Rzeczypospolitej*, [w:] I. Michalska, G. Michalski (red.), *Oświatowe i edukacyjne aspekty działalności wydawniczej w XX i pierwszych latach XXI wieku*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, s. 31-55.

ADRES DO KORESPONDENCJI

prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk Pedagogicznych
Katedra Historii Myśli Pedagogicznej
e-mail: jszulak@umk.pl

Władysława Szulakiewicz

ORCID: 0000-0001-8614-2955

Nicolaus Copernicus University in Toruń

Introduction

In his great publication on the Polish pedagogical thought, issued before the Second World War, Bogdan Nawroczyński wrote:

In pedagogical theories worked out by different nations we can distinguish ideas originating from two kinds of sources. Some of them come from outside. They are usually ideas popular all around the world. The other kind has its source in the way of thinking characteristic of a given nation. Such ideas reflect the nation's history, its conditions of being, its aiming at ensuring a better future and fulfilling the highest ideals of culture (Nawroczyński 1338: 5).

While analysing the development of the preschool pedagogy in Poland, it is easy to notice that such development was influenced by foreign and national factors that reflected the way of thinking and acting resulting from the educational needs of the nation.

We should look at the history of preschool pedagogy and other pedagogical sub-disciplines, taking into account the following issues:

- The creators of the theories of preschool education;
- The history of the institution of preschool education;
- The history of associations supporting the development of preschool education;
- The magazines aimed at promoting the idea of preschool education;
- The history of preschool education and kindergarten teachers (Bobrowska-Nowak 1978).¹

All those elements are reflected in the history of the Polish preschool education.

¹ These aspects are also mentioned in the works and publications of such authors as W. Leżańska, B. Sandler, M. Wróbel et al.

It should be noted that a characteristic feature of the Polish preschool pedagogy, especially in the 19th century and in the interwar period, was the reception of foreign theories and achievements of preschool education. Also, one of the characteristic features of the development of preschool pedagogy was its relation with the caring pedagogy. In many aspects, the authors of pedagogical theories linked those two pedagogical sub-disciplines.

An important indicator of the development of preschool pedagogy in Poland, and especially its popularization, were the magazines that promoted foreign and Polish pedagogical theories and their practical fulfilment. Such specialist magazines included: “Wychowanie Przedszkolne” [Preschool Education] and “Przedszkole” [Kindergarten] (Sosnowska 2016: 31-55). And the issue of the child and upbringing was also reflected in other magazines – not only pedagogical ones. A good example was the periodical “Social Review” published in Lviv in 1927-1939. The magazine was dedicated to the issues of social work and caring for children. Also, while discussing the development of preschool pedagogy in Poland, we cannot forget about the role of the Church which contributed to the creation of the institution of preschool education (Korzeniewska 2013).

*

The texts collected in this volume only outline the status of the research on the development of preschool pedagogy. The authors mainly focused on the development of the Polish preschool pedagogy, but some articles include references to the pedagogy in the world. The issue of the development of preschool pedagogy needs further research, especially in terms of texts related to the authors of this sub-discipline.

Bibliography

- Bobrowska-Nowak W. (1978). *Historia wychowania przedszkolnego*, Warszawa: WSiP.
- Korzeniewska J.T. (2013). *Przedszkole Sióstr Zmartwychwstańek w Kętach. Historia i współczesność Publicznego Przedszkola im. Bł. Matki Celiney Borzęckiej Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego w Kętach*, Lublin, Szczepieszyn: Wydawnictwo Jut.
- Nawroczyński B. (1938). *Polska myśl pedagogiczna. Jej główne linie rozwoju, stan współczesny i cechy charakterystyczne*, Warszawa–Lwów: Książnica–Atlas.
- Sosnowska J. (2016). *Wydawcy polskich czasopism pedagogicznych adresowanych do wychowawczyń przedszkoli i ich rola w popularyzowaniu idei wychowania przedszkolnego w II Rzeczypospolitej*, [in]: I. Michalska, G. Michalski (eds.), *Oświatowe i edukacyjne aspekty działalności wydawniczej w XX i pierwszych latach XXI wieku*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, p. 31-55.

CORRESPONDENCE ADDRESS

prof. Władysława Szulakiewicz PhD
Nicolaus Copernicus University in Toruń
Faculty of Pedagogical Sciences
Department of History of the Pedagogical Thought
e-mail: jszulak@umk.pl